

SUOMEN
MERIALUESUUNNITELMAN
PÄIVITYS JA VAIKUTUSTEN
ARVIOINTI

06/2026

Sisällysluettelo

1. Johdanto	2
2. Mitä on merialuesuunnittelu?.....	2
3. Miksi suunnittelu on vuorovaikutteista?	3
4. Keitä suunnittelu koskettaa?.....	3
5. Mitkä ovat merialuesuunnittelualueet?	4
6. Mitä aluetta merialuesuunnittelu koskee?	6
7. Miten merialuesuunnittelu vaikuttaa?	6
8. Suomen merialuesuunnitelman päivitystyö (2024–2027)	7
9. Miten suunnitteluprosessi etenee?	9

1. Johdanto

Suomen ensimmäinen merialuesuunnitelma laadittiin rannikon maakuntien liitoissa vuosina 2017–2020. Kolmesta alueellisesta suunnitelmasta koostuva koko Suomen meri- ja rannikkoalueet kattava Suomen merialuesuunnitelma 2030 on ollut voimassa joulukuusta 2020 lähtien. Suunnitelman valmistumisen jälkeen on merellinen toimintaympäristö kuitenkin muuttunut nopeasti. Muun muassa energiantuotanto merellä, kansallinen huoltovarmuus sekä kokonaisturvallisuus ja meriluonnon monimuotoisuutta ja suojelua koskevat tavoitteet ovat korostuneesti esillä. Tilannekuvan muutoksesta johtuen merialuesuunnitelman päivitystyö aloitettiin laissa säädettyä nopeammalla aikataululla ja toteutetaan vuosina 2024–2027. Osana päivitystyötä suunnitelmaluonnoksille tehdään vaikutusten arviointi, jonka tulokset kootaan ympäristöselostukseen. Sekä kansallinen että kansainvälinen kuuleminen suunnitelmaluonnoksille ja ympäristöselostukselle järjestetään samanaikaisesti vuonna 2027.

Tässä tiedostossa kuvataan merialuesuunnittelun tarkoitus ja lähtökohdat, suunnitteluprosessi sekä vaikutustenarvioinnin toteutus osana sitä.

2. Mitä on merialuesuunnittelu?

Merialuesuunnittelun tarkoituksena on edistää merialueen eri käyttömuotojen kestävästä kehitystä ja kasvua, merialueen luonnonvarojen kestävästä käytöstä sekä meriympäristön hyvän tilan saavuttamista. Merialuesuunnitelman lähtökohtana on kestävä sinisen talouden ja eri sidosryhmien merialueille kohdistuvien intressien yhteensovittaminen.

Käynnissä olevalla suunnittelukierroksella merialuesuunnittelun läpileikkaavia teemoja ovat Euroopan vihreän kehityksen ohjelma, ilmastoviisas merialuesuunnittelu, merellinen monikäyttö sekä kansallinen turvallisuus ja huoltovarmuus.

Merialuesuunnittelussa tarkastellaan meriympäristöä kokonaisuutena sekä maan ja meren vuorovaikutusta. Merialuesuunnitelma on kytköksissä Suomen Rannikkostrategian tavoiteasetteluun ja toimenpiteisiin. Molempien tavoitteena on edistää elinvoimaisia rannikkoyhteisöjä ja rannikon kestävästä käytöstä.

2.1. Lainsäädäntö ja ohjaus

Suomessa merialuesuunnittelusta säädetään alueidenkäyttölain (132/1999) luvussa 8a ja EU:ssa merialuesuunnitteludirektiivissä (2014/89/EU). Kansainvälisesti merialuesuunnittelulle luo viitekehyksen myös EU:n yhdennetty meripolitiikka. Direktiivin ja eurooppalaisen valtamerisopimuksen (Ocean Pact) tavoitteena on edistää kestävästä sinistä taloutta, kestävästä merellisten luonnonvarojen käytöstä, tukea hyvinvoivaa meri- ja rannikkoympäristöä sekä suojella ekosysteemejä ihmispaineiden kasvaessa merialueilla.

3. Miksi suunnittelu on vuorovaikutteista?

Merialuesuunnittelusta vastaavat viranomaiset ovat rannikon maakuntien liitot. Ympäristöministeriö vastaa merialuesuunnittelun yleisestä ohjauksesta sekä valtioiden välisestä yhteistyöstä.

Merialuesuunnittelu toteutetaan tiiviissä yhteistyössä sidosryhmien kanssa, joten vuorovaikutus on tärkeä osa suunnittelua. Kaikilla viranomaisilla ja yhteisöillä, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään, on mahdollisuus osallistua merialuesuunnitelman valmisteluun. Merialuesuunnitelmat kuvaavat rannikon maakuntien liittojen johdolla muodostettua yhteistä näkemystä merialueen tulevan kestäväen käytön suuntaviivoista. Suomessa merialuesuunnittelusta säädetään alueidenkäyttölaisissa.

67 c § Osallistuminen ja lausunnot

Maakuntien liittojen on järjestettävä merialuesuunnitelman valmistelu siten, että viranomaisilla ja yhteisöillä, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään, on mahdollisuus osallistua suunnitelman valmisteluun. Maakuntien liittojen on pyydettävä lausunto niiltä viranomaisilta ja yhteisöiltä, joiden toimialaan tai tehtäviin suunnitelma olennaisesti liittyy. Ulkoasiainministeriöltä on pyydettävä lausunto talousvyöhykkeen osalta.

Muille kuin 1 momentissa tarkoitetuille tahoille on varattava mahdollisuus tutustua valmisteluaineistoon sekä esittää siitä mielipiteensä julkaisemalla asiaa koskeva ilmoitus internetissä. Mielipiteiden esittämiselle on varattava vähintään 30 päivää.

4. Keitä suunnittelu koskettaa?

Merialuesuunnitelma on yhdessä sidosryhmien kanssa muodostettu strateginen näkemys merialueen kestävästä käytöstä ja meriympäristön hyvän tilan tukemisesta. Suunnitelmassa tunnistetaan yleispiirteisesti alueiden monikäyttömahdollisuuksia ja tuetaan merellisten toimintojen yhteensovittamista. Keskeisiä merellisiä toimijoita ovat energia-ala, meriliikenne ml. satamat, kalastus ja vesiviljely, kaivannaisala, meriteollisuus ja sininen bioteknologia, kulttuuriperintö, matkailu ja virkistyskäyttö, sekä ympäristön ja luonnon suojelu, säilyttäminen ja parantaminen. Lisäksi huomioidaan maanpuolustuksen tarpeet ja merialueiden erityispiirteet.

Merialuesuunnitelman yhteensovittavasta luonteesta johtuen suunnitelmat laaditaan laajassa vuorovaikutuksessa merialuesuunnittelijoiden, asiantuntijoiden ja kaikkien merellisten sidosryhmien kesken.

Kansallisella tasolla toimii ministeriöiden välinen yhteistyöryhmä, jonka toimintaa ohjaa ympäristöministeriö. Merialuesuunnittelu-yhteistyön koordinaatio vetää sektoriyhteyshenkilöverkostoa, joka käsittää merellisiä viranomaisia, tutkimuslaitoksia ja sidosryhmien edunvalvoja- ja kehittämisorganisaatioita.

MERIALUESUUNNITTELUN SIDOSRYHMIÄ

- **Aluekehitys ja suunnittelu:** mm. maakunnat, kunnat, yrittäjäjärjestöt, yritykset, Metsähallitus
- **Energia-alat:** mm. yritykset ja etujärjestöt (energian tuotanto, siirto ja varastointi)
- **Kalatalous:** mm. viranomaiset, etujärjestöt, kehittäjät ja yrittäjät kuten kalatalousalueet, ammattikalastajat, kalankasvattajat, kalasatamat
- **Kaivannaisala:** mm. yrittäjät, järjestöt
- **Kansainväliset tahot:** mm. EU:n merialueet, erityisesti Itämeren maat ja sieltä Ruotsi ja Viro
- **Kulttuuriperintö:** mm. Museovirasto, alueelliset vastuumuseot, muut museot, järjestöt
- **Maanpuolustus:** Puolustusvoimat ja Rajavartiolaitos
- **Matkailu:** mm. yrittäjät, kunnat sekä kehittäjätahot
- **Merenkulku:** Väylävirasto, Traficom ja muut viranomaistahot sekä sidosryhmät
- **Meriteollisuus:** mm. teollisuus, logistiikka
- **Suojelu:** mm. luonnonsuojelu- ja ympäristöjärjestöt, Metsähallitus
- **Tutkimus- ja oppilaitokset:** mm. LUKE, SYKE, yliopistot, Ilmatieteenlaitos, Saaristomeren tutkimuslaitos, GTK, Meriturvallisuuden ja liikenteen tutkimuskeskus Merikotka
- **Vesi- ja maa-alueiden omistus ja hallinta:** mm. Metsähallitus, VEALO, Maanomistajain liitto, MTK
- **Viranomaiset:** mm. ministeriöt, ELY-keskukset ja kuntien edustajat
- **Virkistyskäyttö:** merellinen luonto, vapaa-ajankalastus ja metsästys, veneily, asukkaat, mökkiläiset, järjestöt, kunnat, palveluntarjoajat

5. Mitkä ovat merialuesuunnittelualueet?

Suomessa on yksi yhteinen merialuesuunnitelma, joka laaditaan kolmessa osassa kahdeksan rannikon maakunnan liiton yhteistyönä. Suunnittelualueet ovat:

- **Suomenlahti** (Uudenmaan liitto ja Kymenlaakson liitto)
- **Saaristomeri ja Selkämeren eteläosa** (Varsinais-Suomen liitto ja Satakuntaliitto)
- **Pohjoinen Selkämeri, Merenkurkku ja Perämeri** (Pohjanmaan liitto, Keski-Pohjanmaan liitto, Pohjois-Pohjanmaan liitto ja Lapin liitto).

Varsinais-Suomen liitto vastaa Suomen merialuesuunnittelu-yhteistyön koordinoinnista. Tässä dokumentissa tähän viitataan nimellä MSP-koordinaatio.

Ahvenanmaa vastaa oman alueensa merialuesuunnitelman laadinnasta maakuntahallituksen päätökseen perustuen.

Tutustu voimassa olevaan Suomen merialuesuunnitelmaan 2030 osoitteessa: www.merialuesuunnitelma.fi (FI, SV ja EN)

Merialuesuunnitelman laatimisesta on kirjattu alueidenkäyttölain luvussa 8a seuraavasti:

67 b §

Merialuesuunnitelman laatiminen ja hyväksyminen

Merialuesuunnitelma laaditaan aluevesille ja talousvyöhykkeelle. Merialuesuunnitelman laatimisesta ja hyväksymisestä vastaavat ne maakuntien liitot, joiden alueeseen kuuluu aluevesiä. Maakuntien liittojen tulee valmistella merialuesuunnitelma yhteistyössä. Merialuesuunnitelmat on sovittava yhteen.

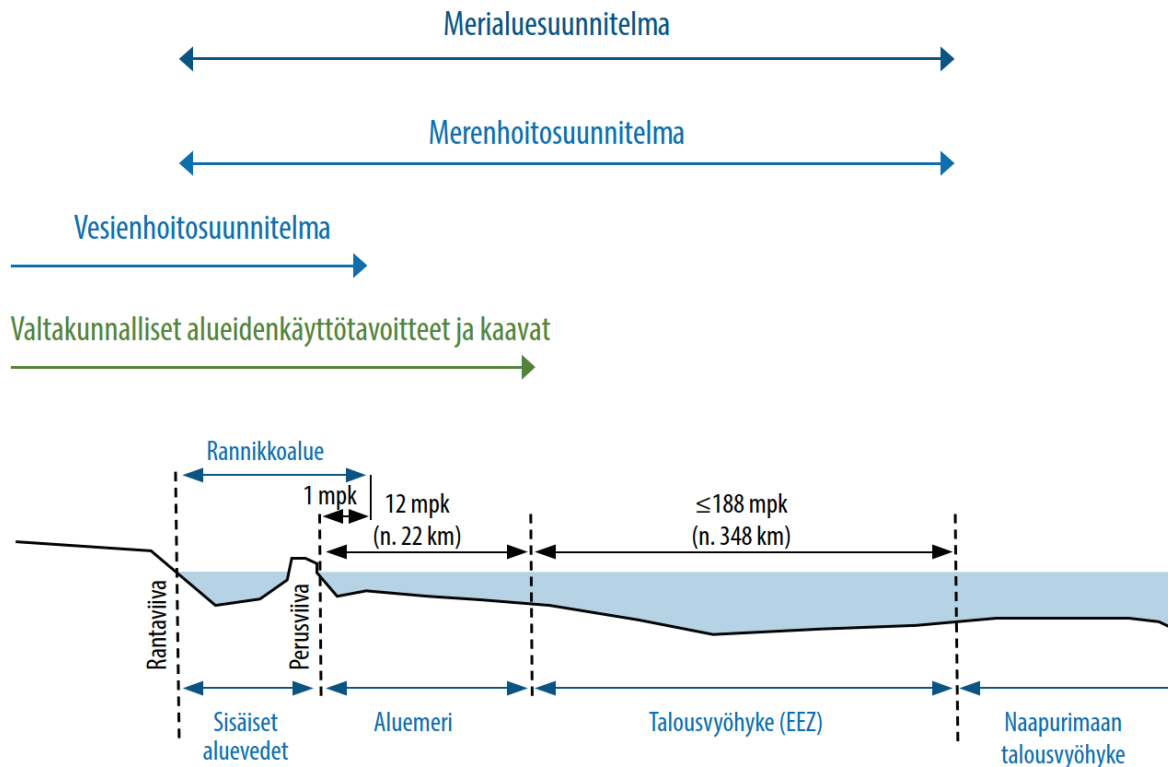

Kuva 1 Suomen merialuesuunnittelualueet

6. Mitä aluetta merialuesuunnittelu koskee?

Merialuesuunnitelma laaditaan merialueelle, joka kattaa aluevedet ja talousvyöhykkeen aina rantaviivasta talousvyöhykkeen ulkorajaan saakka.

Kuva 2 Merialuesuunnitelman maantieteellinen kattavuus.

7. Miten merialuesuunnittelu vaikuttaa?

Merialuesuunnitelma on luonteeltaan strateginen ja yleispiirteinen:

- Suunnitelmalla on välillisiä ohjausvaikutuksia; aluesuunnittelun työkaluna se tukee maakuntakaavoitusta ja aluekehitystä tuottamalla tietoa merellisten toimialojen sekä meriympäristön mahdollisuuksista ja reunaehdoista.
- Suunnitelman vaikuttavuus syntyy suunnitteluprosessin myötä, eli sidosryhmien yhteisymmärryksen sekä suunnitelmaan sitoutumisen ja sitä kohtaan koetun omistajuuden kautta.
- Merialuesuunnitelman vaikuttavuus syntyy myös kytköksestä kansallisiin, alueellisiin ja sektorikohtaisiin politiikkalinjauksiin sekä strategioihin. Merialuesuunnitelma tukee monia tavoitteita, kuten maakuntaohjelmia ja niiden toteuttamista, maakuntakaavoitusta,

aluekehityshankkeita sekä luonnonvarasuunnitelmia ja merialueen hoito- ja käyttösuunnitelmia.

Kuva 3 Merialuesuunnitelma, maakuntakaava ja yleiskaava.

8. Suomen merialuesuunnitelman päivitystyö (2024–2027)

Suomen merialuesuunnitelman päivitystyö käynnistettiin kahdeksan rannikon maakunnan liiton päätöksellä alkuvuonna 2024. Kolmesta suunnittelualuekohtaisesta suunnitelmasta muodostuvan päivitetyin Suomen merialuesuunnitelman on tavoitteena tulla voimaan vuoden 2027 loppuun mennessä. Toimintaympäristössä on ensimmäisen merialuesuunnitelman hyväksymisen jälkeen tapahtunut suuria muutoksia: EU-säädökset ovat uusiutuneet, merellisen energiatuotannon tavoitteet ovat kasvaneet, ilmastokysymykset ovat korostuneet, merenkulun ja merialueiden merkitys huoltovarmuuden ja kokonaisturvallisuuden näkökulmasta ovat kasvaneet.

Vuoden 2025 alussa hyväksyttiin laki merituulivoimasta talousvyöhykkeellä (937/2024). Sen tavoitteena on selkeyttää talousvyöhykkeen suunnittelu- ja lupajärjestelmää merellisen vihreän siirtymän hankkeiden vauhdittamiseksi. Uuden lain mukaan talousvyöhykkeen merituulivoiman kehittämisalueet valitsee työ- ja elinkeinoministeriö, ja ne hyväksytään valtioneuvoston päätöksellä. Lisäksi vesien- ja merenhoitosuunnitelmien päivitys valmistuu vuoden 2026 loppuun mennessä. Suomen merenhoidon toimenpideohjelmaan 2022–2027 sisältyy toimenpide, jonka tavoitteena on kartoittaa merialuesuunnittelun tarkistamis- ja tietotarpeet sekä yhteensovittaa suunnitteluprosessi merenhoidon suunnittelun kanssa.

Edellä mainituista syistä merialuesuunnitelma on tarpeen tarkistaa asetuksessa säädettyä nopeammassa aikataulussa.

8.1. Suunnitelmaluonnosten SOVA-arviointi

Merialuesuunnittelun toisella kierroksella suunnitelmaluonnosten vaikutuksia tullaan arvioimaan osana suunnitteluprosessia. Suomessa vaikutusten arvioinnista säädetään laissa viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista (200/2005, ns. SOVA-laki). Arviointityössä kuvataan suunnitelmaluonnosten toissijaiset ja kertyvät vaikutukset, yhteisvaikutukset sekä lyhyen, keskipitkän ja pitkän aikavälin pysyvät tai tilapäiset sekä myönteiset että kielteiset vaikutukset. Arvioinnissa keskitytään todennäköisesti merkittäviin vaikutuksiin suunnitelman strategisuutta vastaavalla tasolla.

Suunnitelmaluonnoksille ja ympäristöselostukselle järjestetään Espoon yleissopimuksen ja SEA-pöytäkirjan mukainen kansainvälinen kuuleminen koskien valtioiden rajat ylittäviä vaikutuksia. Kuuleminen järjestetään samanaikaisesti kaikille kolmelle alueellisesti laaditulle merialuesuunnitelmaluonnokselle.

Suunnitelmaluonnosten ympäristövaikutusten arviointi

SOVA-prosessissa tunnistetaan ja arvioidaan merialuesuunnitelmaluonnosten todennäköisesti merkittävät vaikutukset suunnittelualueittain, kansallisesti sekä valtioiden rajat ylittäen. Merialuesuunnitelma on oikeusvaikutukseton strateginen asiakirja, jonka vaikuttavuus syntyy muun muassa osittaisesta päällekkäisyydestä oikeusvaikutteisten maakuntakaavojen kanssa. Maakuntakaavat ja merialuesuunnitelmat laaditaan samojen viranomaisten toimesta rannikon maakuntien liitoissa. Lisäksi merialuesuunnitteluprosessissa tuotetaan ja kootaan yhteen tietoa merellisestä toimintaympäristöstä, merellisiltä toimialoita ja meriluonnosta. Merialuesuunnitelmat tarjoavat tietoa muun muassa merituulivoimalle soveltuvimmista alueista niille viranomaisille, jotka valitsevat ja huutokauppaavat alueet hankekehittäjille talousvyöhykkeellä.

Vaikutusten arvioinnin kannalta merkittävimpien muutosten odotetaan päivitystyössä koskevan merellistä energiantuotantoa ja siihen liittyviä kertyviä vaikutuksia. Vaikutuksia tullaan arvioimaan muun muassa meriluontoon, nisäkkäisiin, lintuihin, kaloihin, geodiversiteettiin ja maisemaan.

Vaikutustenarviointi laaditaan yhtäaikaaisesti suunnitelmaluonnoksen valmistelun kanssa. Materiaalina hyödynnetään merialuesuunnittelun koordinaatioryhmän tilaamia selvityksiä ja raportteja sekä muita olemassa olevia lähteitä ja asiantuntija-arvioita. Näitä ovat muun muassa:

- *Merialuesuunnittelu ja merellisten sektoreiden aluetaloudelliset vaikutukset* (2025)
- *Merellisten toimialojen huoltovarmuus ja merialueen kokonaisturvallisuus* (2025)
- *Ilmasto-EMMA – Ilmastonmuutoksen mahdolliset vaikutukset Suomen ekologisesti merkittäviin vedenalaisiin meriluontoalueisiin* (Suomen ympäristökeskus 2025)
- *Study on maritime safety and wind farms in the Gulf of Bothnia* (Traficom 2025)
- *Merituulivoiman tilanne- ja kehityskuvan kokonaistarkastelu* (2024)
- *Merituulivoiman tilanne- ja kehityskuvan kokonaistarkastelu, sosiaalisten ja kulttuuristen vaikutusten kysely* (2024)

- *Ekosysteemipalveluiden arvoalueet Suomen merialueilla* (Suomen ympäristökeskuksen raportteja 6/2024)
Suomen meriympäristön tila 2024 (Suomen ympäristökeskuksen raportteja 35/2024)
- *Merialuesuunnitelman vaikuttavuus ja sen kehittäminen Suomessa* (2024)
Suomen troolilaivaston kalastusalueet Itämerellä vuosina 2010–2022 (Luonnonvarakeskus 102/2023)
- *Merialuesuunnitelmien vaikutusten arviointi* (2020)
- *Merialuesuunnittelun evaluoinnin ja monitoroinnin johdantodokumentti* (2020)
- *Pohjoisen Selkämeren, Merenkurkun ja Perämeren ominaispiirteet* (2019)
- *Saaristomeren ja Selkämeren eteläosan suunnittelun ominaispiirteet* (2019)
- *Suomenlahden suunnittelun ominaispiirteet* (2019)

Listaa täydennetään suunnittelu- ja arviointiprosessin edetessä.

Vaihtoehtotarkastelu

Osana suunnittelutyötä tehtiin työstövaiheessa vaihtoehtotarkastelu, jossa painotettiin päivityskierroksen eri keskeisiä teemapainopisteitä. Teemapainottuja vaihtoehtoja tarkasteltiin myös yhdessä sidosryhmien kanssa syksyn 2025 vuorovaikutusfoorumeilla. Suunnitelmaluonnosten vaikutustenarvioinnissa tullaan toteuttamaan vaihtoehtotarkastelu koskien suunnitelmien erilaisia toteutumisasihtoehtoja.

Ympäristövaikutusten seuranta

Merialuesuunnitelman tultua voimaan, ympäristövaikutuksia tullaan seuraamaan. Osana ympäristöselostuksen laatimista luodaan suunnitelma merialuesuunnitelman vaikutusten seurannalle. Lisätietoa jaetaan myöhemmin merialuesuunnittelun kotisivuilla, osoitteessa www.merialuesuunnittelu.fi.

9. Miten suunnitteluprosessi etenee?

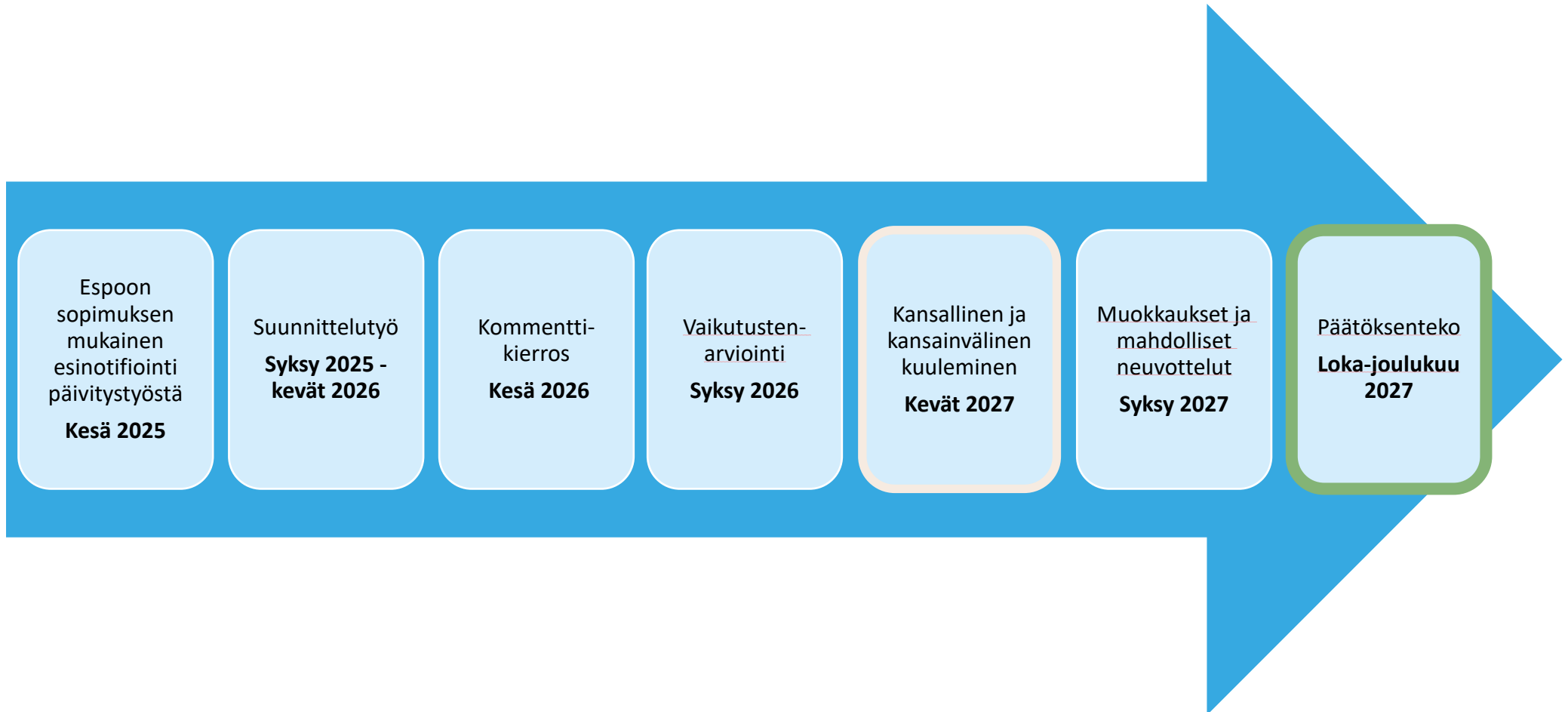
Suomen merialuesuunnitelman päivitystyö on käynnissä 2024–2027.

Varsinainen suunnittelutyö tapahtuu vuoden 2025 ja alkuvuoden 2026 aikana. Yleisön osallistuminen mahdollistetaan järjestämällä kommenttikierros alustavalle suunnitelmaluonnokselle aikavälillä 16.6.-31.8.2026. Materiaalit tulevat saataville merialuesuunnittelu.fi -sivustolle.

Suunnitelmaluonnosten vaikutusten arviointi aloitetaan kommenttikierroksen jälkeen syksyllä 2026. Arvioinnin tulokset kootaan kaikilta suunnittelualueilta yhteen ympäristöselostukseen. Suunnitelmaluonnokset ja ympäristöselostus asetetaan virallisesti kuultaviksi kansallisille ja kansainvälisille sidosryhmille keväällä 2027.

Vastineet, mahdolliset neuvottelut sekä tarvittavat muutokset suunnitelmaluonnoksiin ja ympäristöselostukseen tehdään syksyllä 2027 ennen ehdotusten esittelyä maakuntavaltuustoille vuoden 2027 lopulla.

Kuva 4 Suunnitteluprosessin etenemisen aikataulu 2025–2027.